

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego” (2001-2016). Charakterystyka serii wydawniczej

Author: Eliza Lubojańska

Citation style: Lubojańska Eliza. (2018). „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego” (2001-2016). Charakterystyka serii wydawniczej. W: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warzachowska (red.), „Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” (S. 158-174). Katowice : Oficyna Wydawnicza Waław Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

„Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego” (2001–2016) Charakterystyka serii wydawniczej

Wprowadzenie

Komunikacja naukowa w środowisku akademickim jest częścią procesu, którego składowymi elementami są zdobywanie i rozpowszechnianie wiedzy. System wymiany informacji odbywa się przede wszystkim przy wykorzystaniu takich kanałów informacji jak wydawnictwa drukowane i elektroniczne. Wśród publikacji drukowanych dominującą rolę odgrywają obecnie czasopiśma, które wydawane są często jako publikacje monograficzne, wyglądem upodabniane do wydawnictw zwartych. Jednakże nadal istotnym środowiskiem rozpowszechniania wiedzy, zwłaszcza w dyscyplinach humanistycznych, pozostają książki.

Wiele tytułów monografii naukowych ukazuje się w ramach serii wydawniczych¹, które wyróżniają się swoistymi przymiotami na tle innych publikacji. Wśród charakterystycznych cech wydawnictw seryjnych wymienia się: numer ISSN identyfikujący jednoznacznie wydawnictwo ciągle, zazwyczaj własna numeracja w obrębie tomów, niekiedy występujące dodatkowo podserie. Publikacje ukazujące się w tej formie ujmowane są najczęściej w określone ramy tematyczne. Profilowanie działalności wydawniczej uwarunkowane jest specyficznymi potrzebami konkretnych odbiorców, nastawionych na określoną tematykę.

¹ Serią, według definicji Barbary Kalisz nazywamy „ciąg samoistnych publikacji o nieokreślonym terminie zakończenia edycji, związany wspólną problematyką, wspólnym tytułem i (lub) znakiem uwidocznionym na okładce i karcie tytułowej, jednolitym formatem oraz szatą graficzną. Por.: *Słownik wydawcy*. Oprac. B. KALISZ, Warszawa 1997, s. 176; oraz por.: *Seria*. W: *Encyklopedia wiedzy o książce*. Red. A. BIRKENMAJER [et al.]. Wrocław 1971, szp. 2147.

Niemal wszystkie szkoły wyższe, bądź poszczególne jednostki naukowe, wydają własne publikacje seryjne. Aktywność wydawnicza wpisana jest w działalność statutową i strategię rozwoju każdej uczelni. Na naukowcach spoczywa obowiązek dążenia do jak najwyższego poziomu uprawiania nauki i dobrej orientacji w zakresie znajomości aktualnego stanu badań danej dyscypliny. Rolą wydawców i redaktorów jest natomiast publikowanie książek wyróżniających się wysokim poziomem merytorycznym i edytorskim.

Transformacja gospodarcza i polityczna w 1989 roku przyczyniła się do uwolnienia rynku książki, co zaowocowało rozkwitem działalności wydawniczej. Powstało wiele oficyn drukujących monografie w ramach specjalistycznych serii, obok wydawnictw o ugruntowanej pozycji na rynku książki. Publikacje naukowe od lat ukazują się w zwiększonej liczbie tytułów w stosunku do innych typów książek, jednakże ich nakłady są niskie i wielkość sprzedaży w tym segmencie nie przekracza 17% wartości sprzedaży wszystkich typów książek². Zważywszy na ograniczony krąg odbiorców specjalistycznej literatury naukowej, istotne znaczenie w jej rozpowszechnianiu odgrywa skuteczna reklama i promocja. Zarówno Biblioteka Teologiczna, jak i Wydział Teologiczny starają się aktywnie promować swoje wydawnictwa, korzystając z formy wystawienniczej oraz reklamy na stronie internetowej³.

Geneza powstania i profil wydawniczy

W 2001 roku swoją działalność na Uniwersytecie Śląskim zainaugurował Wydział Teologiczny⁴. Zatrudnione grono pracowników naukowych z dużym zaangażowaniem rozpoczęło prace badawcze, dlatego też od samego początku podjęto decyzję o powołaniu serii wydawniczej „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”. Inspiracją do jej

² Por. *Badanie rynku książki w Polsce. Monitoring kondycji wydawców, trendów produkcyjnych i dystrybucyjnych na rynku wydawniczym*. Projekt badawczy Polskiej Izby Książki we współpracy z Warszawskimi Targami Książki oraz Targami Książki w Krakowie pod patronatem Instytutu Książki. Warszawa 2013, s. 24. <http://www.pik.org.pl/upload/files/Raport%20PIK%207-11-2013%20final-final.pdf>.

³ Więcej na temat działań promocyjnych Biblioteki Teologicznej zob.: A. MUC: *Działania promocyjne kościelnych bibliotek naukowych na przykładzie Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” t. 98, 2012, s. 291–307.

⁴ W 2000 roku Stolica Apostolska zatwierdziła dokumentację dotyczącą powstania Wydziału Teologicznego, a następnie głosowanie Senatu Uniwersytetu Śląskiego przypieczętowało powołanie wydziału. Por. *Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego z 7.11. 2000 r. w sprawie utworzenia Wydziału Teologicznego*. W: *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000–2005 (stan na 30 września 2005 roku)*. Oprac. L. SZEWCZYK. Katowice 2005, s. 41–42.

powstania było stworzenie platformy służącej dokumentowaniu i popularyzacji dysertacji naukowych stworzonych w tej jednostce naukowej.

Profil serii nakreślony został w jednym z jej numerów. Ukazujące się prace, jak donosiła redakcja „prezentują szeroki wachlarz teologicznych zainteresowań ich autorów”⁵. Z krótkiej charakterystyki czytelnik dowiadyuje się m.in., że: „w serii publikowane są książki z zakresu teologii dogmatycznej, historii Kościoła powszechnego i Kościoła na Śląsku, Pisma świętego, katechetyki, teologii fundamentalnej, socjologii, teologii pastoralnej, mariologii, duchowości, katolickiej nauki społecznej, misjologii i muzykologii”⁶. Każdy tom zawiera informację dotyczącą redaktora prowadzącego. Do tomu dwudziestego szóstego redaktorem serii był ks. Jan Górski⁷. Kolejno funkcję redaktora pełnili: ks. Artur Malina⁸, a od tomu siedemdziesiątego siódmego ks. Bogdan Biela⁹. Nazwiska innych osób wchodzących w skład redakcji serii nie pojawiają się na kartach tomów.

Charakterystyka formalno-wydawnicza

Seria „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” wydawana jest przez Księgarnię św. Jacka pod auspicjami Wydziału Teologicznego. W trakcie szesnastu lat jej istnienia opublikowano osiemdziesiąt cztery tomy monografii. Rokrocznie ukazywało się od dwóch do dziesięciu prac. Większość z nich to książki autorskie, które stanowią 61,9%

⁵ G. KUCZA: *Wierność i aggiornamento. Wokół recepcji Soboru Watykańskiego II*. Katowice 2006, s. [287].

⁶ Ibidem, s. [287].

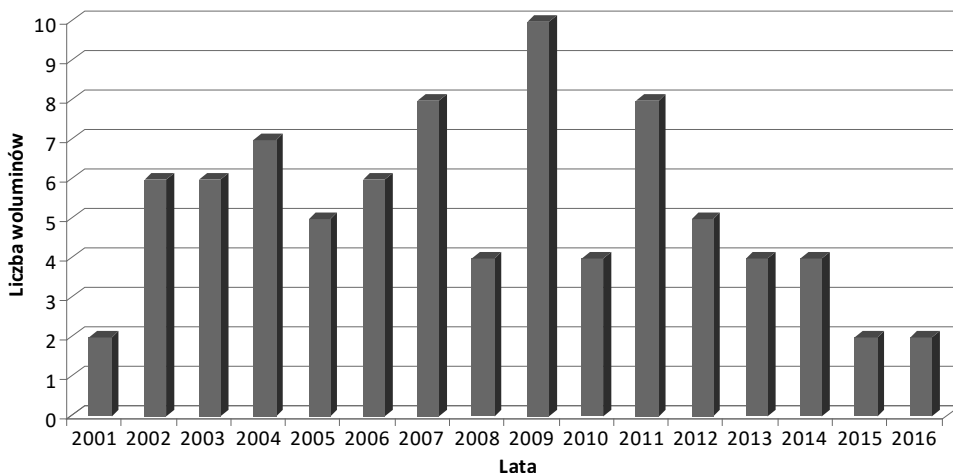
⁷ Ks. prof. dr hab. Jan Górski – prezbiter archidiecezji katowickiej, kierownik Katedry Teologii Fundamentalnej, Misjologii i Filozofii Chrześcijańskiej na WTL UŚ. Pełni funkcję konsultora Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów w Rzymie, prezes Stowarzyszenia Misjologów Polskich, autor wielu publikacji z zakresu misjologii, m.in.: *Propedeutyka misjologii*. Kraków 2000; *Nowy paradygmat misji. Teologia misji w świetle posynodalnych adhortacji Jana Pawła II*. Warszawa 2006.

⁸ Ks. prof. UŚ dr hab. Artur Malina – prezbiter archidiecezji katowickiej, kierownik Katedry Teologii Biblijnej Starego i Nowego Testamentu WTL UŚ, członek wielu stowarzyszeń: Society of Biblical Literature i Catholic Biblical Association of America, Stowarzyszenie Biblistów Polskich, Komitet Nauk Teologicznych PAN, z-ca red. czasopisma „Verbum Vitae”. Autor licznych rozpraw i artykułów naukowych, m.in.: «Non come gli scribi» (*Mc 1,22*). *Studio del loro ruolo nel Vangelo di Marco*. Roma 2001; *Chrzest Jezusa w czterech Ewangeliach. Studium narracji i teologii*. Katowice 2007.

⁹ Ks. dr hab. Bogdan Biela – prezbiter archidiecezji katowickiej, pastoralista ur. w 1959 roku. Redaktor „Studiów Pastoralnych”, pracownik WTL UŚ. Autor licznych publikacji m.in.: *Kościół – wspólnota*. Katowice 1993; *Wyplłyn na głębię miłości*. Katowice 2001; *Zarys koncepcji teologii pastoralnej ks. Franciszka Blachnickiego*. Katowice 2004; *Parafia miejscem urzeczywistniania się komunii Kościoła*. Katowice 2006. Redaktor pracy zbiorowej *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*. Katowice 2011 oraz ponad 200 artykułów naukowych i popularno-naukowych z zakresu szeroko pojętej teologii pastoralnej.

wszystkich tytułów, natomiast pozostałe 38,1% publikacji, to prace redakcyjne. Wśród wydanych publikacji dominują opracowania pokonferencyjne i książki jubileuszowe.

Biorąc pod uwagę dynamikę ukazywania się kolejnych woluminów należy podkreślić, że w 2009 roku ukazało się najwięcej, bo aż dziesięć prac, natomiast w ostatnich latach liczba wydanych tytułów znacznie spadła. Zarówno w roku 2015 jak i kolejnym, ukazały się tylko dwie publikacje. Jest to związane ze zmianą sposobu finansowania wydawanych publikacji, a co za tym idzie również zmianą wydawcy. Obecnie większość monografii autorstwa pracowników Wydziału Teologicznego publikowana jest w Wydawnictwie Uniwersytetu Śląskiego.

Wykres 1. Liczba publikacji ukazujących się w poszczególnych latach

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach serii ukazują się prace naukowe z szeroko pojętej dziedziny teologii, dyscyplin pokrewnych oraz nauk o rodzinie. Autorami zdecydowanej większości monografii są pracownicy macierzystej jednostki. Powstałe dysertacje są efektem prowadzonych badań i stanowią podstawę do uzyskiwania kolejnych stopni awansu zawodowego. Spora grupa to prace doktorskie, których autorami są absolwenci studiów doktoranckich, a także osoby przystępujące do egzaminu doktorskiego „z wolnej stopy”.

Wszystkie dotychczas wydane pozycje poddawane były procedurze recenzji wydawniczej. Rolę recenzentów poszczególnych tomów pełnili głównie wybitni polscy naukowcy reprezentujący czołowe ośrodki uniwersyteckie kształcące teologów. Wśród nich wymienić można m.in.:

ks. Antoniego Troninę¹⁰ (nr 17, 21), bpa Jana Kopca¹¹ (nr 11, 12), ks. Stanisława Dziekońskiego¹² (nr 54), ks. Arkadiusza Barona¹³ (nr 53), ks. Krzysztofa Góździa¹⁴ (nr 32), ks. Józefa Króla¹⁵ (nr 62).

W obrębie serii głównej publikowane były także prace w ramach kilku podserii. Na stronach niektórych monografii widnieją ich podtytuły. Najwcześniej zainicjowano „Skrypty i podręczniki”¹⁶. Jako pojedynczy tom, który zapewne miał się stać częścią kolejnej podserii opublikowano monografię *Górny Śląsk na przełomie wieków* (Katowice 2002) pod red. ks. Jana Góreckiego i ks. Henryka Olszara. Książka jest owocem organizowanych w Piekarach Śląskich sympozjów naukowych¹⁷, a podtytuł serii: „Sympozja Piekarskie” nawiązuje do tego cyklicznego wydarzenia. We wprowadzeniu do przywołanej monografii abp Damian Zimoń wyjaśnił, że celem sympozjów jest „konieczność refleksji naukowej w obliczu ciekawych i nieporównywalnych przejawów religijności ludzi pracy w Piekarach”¹⁸. Kolejnych kilka tomów posesyjnych wydanych zostało w innej formule, w ramach kwartalnego czasopisma „Studia Teologiczne i Humanistyczne”¹⁹, które

¹⁰ Ks. prof. dr hab. A. Tronina specjalizuje się w teologii biblijnej, jest pracownikiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

¹¹ Ks. prof. dr hab. Jan Kopiec, biskup diecezji opolskiej, historyk Kościoła, pracownik Uniwersytetu Opolskiego.

¹² Ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński zajmuje się głównie katechetyką, pracuje na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

¹³ Ks. dr hab. Arkadiusz Baron jest patrologiem, pracownikiem Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

¹⁴ Ks. prof. dr hab. Krzysztof Góździk zajmuje się teologią dogmatyczną, jest pracownikiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, związany z Polską Akademią Nauk.

¹⁵ Ks. prof. dr hab. Józef Król specjalizuje się głównie w psychologii społecznej i pastoralnej, jest pracownikiem Uniwersytetu Opolskiego.

¹⁶ Pierwszym wydanym w 2001 roku podręcznikiem był *Język łaciński dla teologów* autorstwa Iwony Salamonowicz-Górskiej. Kolejno w ramach podserii wydano jeszcze monografie: *Wiary godna antropologia. Hermeneutyczny zarys teologii fundamentalnej* ks. Jerzego Cudy (2002), *Europa obojga praw* ks. Remigiusza Sobańskiego (2006), *Wschodnie katolickie obrządkie w Polsce* ks. Józefa Krętosza (2008) oraz *Prorocy VIII i VII wieku przed Chrystusem obrońcami sprawiedliwości społecznej w Judzie i Izraelu* ks. Zdzisława Małeckiego (2009).

¹⁷ W 2002 roku przypadła XI edycja Sympozjów Piekarskich i Wydział Teologiczny po raz pierwszy wszedł do grona współorganizatorów tego wydarzenia. W kolejnych latach ukazywały się jeszcze publikacje stanowiące pokłosie Sympozjów Piekarskich jednakże nie wchodziły już one w skład omawianej podserii wydawniczej.

¹⁸ D. ZIMOŃ: *Wprowadzenie*. W: *Górny Śląsk na przełomie wieków*. Red. J. GÓRECKI, H. OLSZAR. Katowice 2002, s. [3].

¹⁹ Czasopismo kwartalne ukazywało się także w ramach serii „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”. W latach 2011–2012 wydano siedem numerów periodyku, który jednocześnie stanowił część serii wydawniczej. W 2013 roku tytuł znalazł się na liście czasopism punktowanych, uzyskując trzy punkty w ocenie ministerialnej.

jednocześnie stanowiło integralną część omawianej serii. Każdy tom miał swój indywidualny tytuł oraz grono osób odpowiedzialnych za warstwę merytoryczną i techniczną periodyku²⁰.

Charakterystyczną cechą wydawnictw seryjnych jest zamieszczanie na kartach, bądź okładkach prac, informacji o dotychczas opublikowanych tomach. Zabieg ten ma na celu promocję całej kolekcji wśród obecnych i potencjalnych odbiorców. Redaktorzy omawianej serii nie od razu zdecydowali się na taką formę popularyzacji książek. Dopiero w tomie 32.²¹, na końcu woluminu zamieszczona została informacja o ostatnich trzech publikacjach, które ukazały się w ramach serii wraz z krótkimi adnotacjami treściowymi²². Natomiast późno, gdyż dopiero w tomie 83. umieszczono tytuły wszystkich monografii²³. Nieliczne woluminy zaopatrzone zostały w informacje perspektywne, sygnalizujące tematykę kolejnego numeru oraz nazwiska autorów prac.

Miejszem promocji „Studiów i Materiałów Wydziału Teologicznego” jest także Internet. Zarówno na stronie wydawnictwa Księgarni św. Jacka, jak i na witrynie Wydziału Teologicznego prezentowane są informacje o cyklu książek naukowych. Pełniejsze informacje o treści wydawnictwa znajdują się na stronie Wydziału²⁴. Umieszczono na niej zakładkę „Publikacje”, następnie istnieje możliwość wyboru konkretnych wydawnictw zwartych ukazujących się w kilku seriach. Czytelnik może wyświetlić listę wszystkich, opublikowanych tytułów. Kliknięcie w konkretne pozycje powoduje otwarcie pliku PDF zawierającego fragmenty książek. Księgarnia św. Jacka promuje serię na stronie głównej w „dziale naukowym”²⁵. Prezentowane są tutaj okładki wszystkich pozycji uzupełnione podstawowymi informacjami bibliograficznymi i krótką adnotacją treściową.

Szata graficzna

Elementem graficznym zamieszczanym w obrębie każdej książki na stronie tytułowej jest logo Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego oraz sygnety wydawcy – Księgarni św. Jacka. Format publikacji od lat pozostaje niezmienny i wynosi 16,5×24,0 cm. Szata graficzna okładki utrzymana jest w kolorystyce jasnego beżu z elementami barwy granatowej. Wyjątek stanowi kilka tomów, które ukazały się w dodatkowych podseriach: „Skrypty i podręczniki” oraz „Sympozja

²⁰ Pierwszy numer nowego periodyku zawierał materiały z konferencji „Teologia i polityka. Czy istnieje w Polsce teologia polityczna”, która odbyła się w 2008 roku. Por. „Studia Teologiczne i Humanistyczne” 2011, nr 1,1. http://www.wtl.us.edu.pl/e107_plugins/wtl_stih/index.php?numer=1,1 [dostęp: 30.06.2017].

²¹ *Wierność i aggiornamento...*, Katowice 2006.

²² *Ibidem*, s. [287].

²³ Por. *Wykluczenie jako problem wielowymiarowy*. Red. I. CELARY, G. POŁOK. Katowice 2016.

²⁴ Por. <http://www.wtl.us.edu.pl/page.php?35> [dostęp: 06.06.2017].

²⁵ Por. <http://ksj.pl/book/sim.html> [dostęp: 06.06.2017].

piekarskie”. W pierwszej z nich zastosowano odcienie szarości, natomiast jeden tom stanowiący pokłosie sympozjów piekarskich wydany został w kolorze bardzo jasnej zieleni.

W górnej części okładki umieszczony jest niezmiennie tytuł serii z logo Wydziału Teologicznego, zlokalizowanym początkowo z lewej, a następnie z prawej strony. Centralne miejsce okładki zajmuje imię i nazwisko autora oraz tytuł monografii. U dołu okładki drukowano początkowo informacje o miejscu i roku wydania, natomiast obecnie w tym miejscu znajduje się logo wydawcy. Grzbiety publikacji zawierają dane o tytule dzieła.

Czwórka tytułowa we wszystkich pozycjach prezentuje się podobnie: pierwsza strona zawiera tytuł dzieła, na karcie przytytułowej widnieją informacje dotyczące serii i podserii tj. tytuł i numeracja, dane o redakcji. Na stronie tytułowej powtórzona jest informacja o autorze i tytule dzieła, u dołu strony widnieje miejsce i rok wydania oraz sygnet wydawcy. Ze strony redakcyjnej monografii czytelnik może uzyskać informacje o: nazwiskach recenzentów, redaktorów technicznych, korektorów, osób odpowiedzialnych za łamanie i skład, dacie copyright. W dolnej części strony znajduje się również metryczka wydawcy i instytucji sprawczej z pełnymi danymi teleadresowymi. U dołu strony drukowane są nazwy instytucji odpowiedzialnych za druk i oprawę.

Drukarnie w kolejnych tomach zmieniały się. W przypadku tomu pierwszego był to Zakład Poligraficzny Marian Wioska. W kolejnych numerach pojawiają się m.in.: Centrum Usług Drukarskich Henryk Miler, Drukarnia Archidiecezjalna, Drukarnia GS Kraków i inne. Oprócz tego na stronie zamieszcza się jeszcze numer ISBN książki oraz ISSN serii. Osobliwością jest to, że dwa tytuły zawierają również dane o udzielonym imprimatur²⁶.

Poszczególne wydawnictwa zaopatrzone są w dość skąpy materiał ilustracyjny. W kilku tomach pojawiają się fotografie, zazwyczaj portretowe w księgach jubileuszowych²⁷, zdarzają się foto-reportaże, np. dotyczący historycznych kościołów we Lwowie²⁸, faksymile dokumentów²⁹ i mapy³⁰.

²⁶ „Za pozwoleniem Władzy Duchownej Katowice, dnia 27 maja 2006 r., Nr VJ-2062/06 oraz nazwiska odpowiedzialnych duchownych: kanclerza, wikariusza generalnego i cenzora”.

²⁷ Por. *Gratias agamus domino Deo nostro. Księga Honorowa dedykowana Księdzu Jerzemu Palińskiemu Rektorowi Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach w latach 2006–2013*. Red. M. PANEK, J. WILK. Katowice 2014.

²⁸ Por. J. KRĘTOSZ: *Katedra obrządku łacińskiego we Lwowie i jej proboszcz o. Rafał Kiernicki OFM Conv. w latach 1948–1991*. Katowice 2003.

²⁹ Por. *Korespondencja Augusta Hlonda i Józefa Gawliny w latach 1924–1948*. Oprac. J. MYSZOR i J. KONIECZNY. Katowice 2003.

³⁰ Por. J. GÓRECKI: *Pielgrzymowanie Górnoślązaków na Górę świętej Anny w latach 1859–1914. Studium teologiczno-pastoralne*. Katowice 2002.

Materiały wprowadzające i uzupełniające

„Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” to seria *stricte naukowa*, co znajduje potwierdzenie w publikowaniu w obrębie tomów pełnego aparatu krytycznego i wstępu naukowego. Spisy treści drukowane są zawsze w kilku językach (dominuje język angielski, niemiecki, francuski, pojawia się również język włoski, hiszpański, ukraiński). Wstęp i/lub wprowadzenie znajdują się w każdej monografii, czasami pojawiają się przedmowa lub słowo od redakcji. W jednej z publikacji, stanowiącej krytyczne opracowanie źródeł, opublikowano notę edytorską³¹. Kilka tomów opatrzonych zostało dedykacjami (najczęściej dla najbliższych członków rodziny)³² i podziękowaniami dla osób i instytucji wspierających stroną merytoryczną i finansową wydania. Treść jednej z książek rozpoczyna się mottem³³.

Wśród materiałów pomocniczych stałym elementem są wykazy skrótów, rzadko znajdują się mapy, czy tablice chronologiczne. Najczęściej występującymi elementami uzupełniającymi są: bibliografia, indeksy, aneksy, wykazy tabel i diagramów. Księgi jubileuszowe i prace redakcyjne zaopatrzone są często w noty o autorach i streszczenia prac.

Charakterystyka treściowa serii

Zgodnie z przyjętym profilem, tematyka monografii wchodzących w skład serii „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” stanowi w dużej mierze odzwierciedlenie badań naukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału Teologicznego. Zasadniczy trzon zbioru tworzą prace ukazujące obszary zainteresowań badaczy i przybliżające wyniki realizowanych przez nich projektów. Paleta tematyczna wydawnictw jest bogata i różnorodna. Analiza treści publikacji redakcyjnych, stanowiących w większości owoc krajowych i międzynarodowych konferencji wskazuje na pogłębienie interdyscyplinarnych badań naukowych. Zauważalne jest to szczególnie na gruncie nauk o małżeństwie i rodzinie, które ze swej istoty rozpatrywane są z punktu widzenia różnych dyscyplin naukowych.

Wśród tematów wiodących dominują treści z kręgu teologii i hermeneutyki biblijnej Starego i Nowego Testamentu. Dzięki lekturze książek czytelnicy mogą zapoznać się m.in. z trzema etapami powstawania Ewangelii w świetle dokumentów Kościoła. Są to: słowa i czyny Jezusa oraz wyda-

³¹ Por. *Nota edytorska*. W: *Korespondencja Augusta Hlonda...*, s. 7–8.

³² W jednej z prac pojawia się dedykacja: *Moim rodzicom Marii i Gerardowi*. Por. J. WILK: „*Teologia kontaktu*” na podstawie *Listu św. Pawła do Filipian i Dziejów Apostolskich* 16. Katowice 2006.

³³ Mottem jednej z monografii stał się cytat z *Tryptyku rzymskiego* Jana Pawła II. Por. B. URBANEK: *Rola głosu Jezusa w dziele Objawienia. Studium z teologii Ewangelii według św. Jana*. Katowice 2009, s. [17].

rzenia z Jego życia; przekaz apostołski; redakcja Ewangelii na piśmie³⁴. Lektura innej monografii o tematyce biblijnej dotyczy relacji zachodzących pomiędzy apostołem Pawłem a wspólnotą chrześcijańską zamieszkującą Filipi. Interesujący jest opis miasta i środowiska życia jego mieszkańców. Autor przybliżył charakter pierwszych domowych Kościołów oraz strukturę wspólnoty kościelnej³⁵.

Chrystologia Ewangelii na podstawie analizy perykop ewangelicznych traktujących o chrzcie Jezusa w Jordanie była przedmiotem analizy kolejnej pracy. Autor pracy starał się określić relacje „między znaczeniem każdej z czterech perykop o chrzcie Jezusa a chrystologią Ewangelii”³⁶. Problematyka biblijna w szerszym ujęciu podejmowana była przez autorów książki jubileuszowej, powstałej z okazji 70-tej rocznicy urodzin światowej sławy biblisty o. Klemensa Stocka³⁷.

Kolejnym obszarem zainteresowań śląskich teologów jest historia Kościoła starożytnego oraz współczesnego, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów duszpasterstwa na Śląsku. Na uwagę zasługuje monografia traktująca o represjach wobec duchowieństwa w czasach stalinowskich³⁸. Powstała ona w efekcie międzynarodowej konferencji, która odbyła się w Katowicach z okazji 50-tej rocznicy wysiedlenia biskupów śląskich przez władze komunistyczne. Był to jeden z elementów walki z Kościołem. W ten sposób usiłowano podporządkować duchowieństwo władzy świeckiej przez obsadzanie znaczących stanowisk kościelnych osobami lojalnymi i uległymi³⁹.

Nieprzejednanym wrogiem władzy ludowej, który przez swoją postawę wpisał się na trwałe w karty historii Kościoła w Polsce był bp Juliusz Bieniek⁴⁰. Za swoją działalność na polu obrony religii został dwukrotnie ukarany wydaleniem z diecezji katowickiej. Jego osoba i dzieło były przedmiotem rozważań jednej z monografii⁴¹. O formacie tego kapłana świadczyć może przytoczony we wstępie książki fragment kazania, jakie na jego pogrzebie wygłosił kard. Karol Wojtyła:

³⁴ J. KOZYRA: *Geneza Ewangelii*. Katowice 2003, s. 17–18.

³⁵ Por. J. WILK: „Teologia kontaktu” na podstawie Listu św. Pawła do Filipian i Dziejów Apostolskich 16. Katowice 2006, s. 21–22.

³⁶ A. MALINA: *Chrzest Jezusa w czterech Ewangeliach. Studium narracji i teologii*. Katowice 2007, s. 13.

³⁷ Niemiecki teolog, profesor teologii z Erfurtu. W latach 2001–2004 był kierownikiem Katedry Teologii Fundamentalnej i Dogmatycznej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego. Szczególnym polem jego zainteresowań jest dialog ekumeniczny.

³⁸ *Represje wobec duchowieństwa kościołów chrześcijańskich w okresie stalinowskim w krajach byłego bloku wschodniego*. Red. J. MYSZOR, A. DZIUROK. Katowice 2004.

³⁹ *Ibidem*, s. 9.

⁴⁰ Juliusz Bieniek (1895–1978), biskup sufragan katowicki. Wyniesiony do godności biskupiej w 1937 roku. Dwukrotnie w roku 1945 i 1952 wydalony przez władze komunistyczne z diecezji katowickiej za nieprzejednaną postawę, był m.in. członkiem Komisji Episkopatu Polski ds. Dobroczynności, uczestniczył w obradach Soboru Watykańskiego II.

⁴¹ J. GÓRECKI: *Ks. Biskup Juliusz Bieniek (1895–1978). Studium historyczno-pastoralne*. Katowice 2010.

„[...] był na pewno jednym z tych ludzi, których życie trzeba będzie bardzo gruntownie studio-
wać, ażeby zrozumieć dzieje Polski, Śląska i Kościoła, bo był to Kapłan Wielki, który za dni swo-
ich spodobał się Bogu...”⁴². Sylwetki innych znamienitych Ślązaków przybliżone zostały czytelnikom w kolejnych monografiach.

Jednym z największych śląskich duchownych XX wieku był wybitny naukowiec i bibliofil ks. Emil Szramek⁴³. Badania nad jego działalnością i biografią prowadzone są już od wielu lat. Od momentu jego beatyfikacji w 1999 roku wzrosło jeszcze bardziej zainteresowanie jego osobą. Znalazło to swoje odzwierciedlenie na łamach omawianej serii. Opublikowano w niej materiały z sesji naukowej zorganizowanej wspólnie przez katowickich filologów i teologów⁴⁴. Problematyka teologiczna dotyczyła m.in. przebiegu procesu beatyfikacyjnego ks. E. Szramka i kultu błogosławionego w Katowicach. Zagadnienia filologiczne natomiast koncentrowały się wokół wątków kulturowych, takich jak: analiza poglądów ks. E. Szramka na gwarę śląską, charakterystyka postaci Ślązaka zawarta w biogramach autorstwa ks. Szramka⁴⁵.

Z kolei dwudziesta rocznica śmierci ks. Franciszka Blachnickiego stała się okazją do przedstawienia pastoralnej i katechetycznej działalności kapłana⁴⁶. Z tej okazji zorganizowana została konferencja naukowa uwieńczona publikacją. Jak podkreślone zostało w pracy był on nie tylko założycielem Ruchu Światło-Życie i wszechstronnym duszpasterzem, ale również wybitnym naukowcem specjalizującym się w teologii pastoralnej⁴⁷. W kręgu podobnej tematyki, w formie edycji źródeł ukazała się interesująca książka traktująca o innych, wybitnych śląskich kapłanach – Auguście Hlondzie⁴⁸ i Józefie Gawlinie⁴⁹. Praca, jak podkreśla się w nocie edytorskiej,

⁴² Ibidem, s. 3.

⁴³ Ks. dr Emil Szramek (1887–1942), naukowiec, działacz oświatowy i plebiscytowy, więzień obozów koncentracyjnych, zginął w Dachau.

⁴⁴ *Nowe oblicza bł. Emila Szramka*. Pod red. K. HESKIEJ-KWAŚNIEWICZ i J. MYSZORA. Katowice 2003.

⁴⁵ Por. Ibidem, s. 8.

⁴⁶ Ks. Franciszek Blachnicki (1921–1987), twórca ruchu oazowego, z którego rozwinął się Ruch Światło-Życie, zaangażowany w działalność przeciwalkoholową, założyciel Krucjaty Wstrzemięźliwości. Był szykany przez władze, w 1961 roku aresztowany pod zarzutem wydawania nielegalnych druków. Pracował naukowo na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, od 1982 roku mieszkał na stałe w Niemczech. Zmarł nagle w Carlsbergu.

⁴⁷ Ks. *Franciszek Blachnicki – katechetyk i pastoralista. W dwudziestą rocznicę śmierci Sługi Bożego*. Red. R. BUCHTA. Katowice 2009, s. 9.

⁴⁸ Ks. bp August Hlond (1881–1948), biskup katowicki, Prymas Polski. Był pierwszym biskupem katowickim, następnie kierował diecezją, kolejno mianowany arcybiskupem gnieźnieńskim i poznańskim, współtwórca Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej. Zmarł w Warszawie.

⁴⁹ Bp Józef Gawlina (1892–1964), biskup Polowy Wojska Polskiego. Był m.in. redaktorem „Gościa Niedziel-

może stanowić „ważny przyczynek do zrozumienia historii Kościoła w Polsce w okresie międzywojennym [...], a zwłaszcza duszpasterstwa wojskowego w okresie II wojny światowej na Zachodzie”⁵⁰.

Od czasu powołania na Wydziale Teologicznym kierunku nauki o rodzinie w roku 2009, problematyka dotycząca tej dyscypliny stała się przedmiotem intensywnych badań naukowych. Znajduje to odzwierciedlenie w opublikowanych w ramach serii pracach. Odpowiedzią na apel Jana Pawła II wzywającego Kościół do troski o małżeństwo i rodzinę jest monografia traktująca o rodzinie, jako o środowisku wychowawczym, o duszpasterstwie rodzin i przemianach społeczno-kulturowych wpływających na małżeństwo i rodzinę⁵¹. Tematyka wspólnototwórczego wymiaru wychowania w rodzinie była przedmiotem rozważań jednej z konferencji, której materiały wydane zostały w formie pracy zbiorowej⁵². Poszczególne artykuły traktują o integralnym i całościowym rozwoju człowieka we wszystkich jego wymiarach: morfologiczno-funkcjonalnym, poznawczym, emocjonalnym, moralnym, społecznym i religijnym⁵³.

Dla osób, które w codziennym życiu zmagają się z wychowaniem i opieką nad osobami niepełnosprawnymi cenną lekturą może okazać się pozycja *Osoby niepełnosprawne a życie rodzinne*⁵⁴. 30-lecie Międzynarodowego Roku Osób Niepełnosprawnych oraz ogłoszenia adhortacji apostołskiej *Familiaris consortio* stało się inspiracją dla zorganizowania konferencji, w efekcie której powstała ta monografia⁵⁵. W podobnym nurcie utrzymana jest tematyka innej publikacji, dotyczącej życia seksualnego osób niepełnosprawnych⁵⁶.

Zwieńczeniem pracy naukowej ks. prof. Henryka Krzysteczki na Wydziale Teologicznym jest jedna z ostatnich jego prac. Książka powstała jako owoc współpracy ze studentami, którzy w ramach zajęć seminaryjnych przeprowadzali badania ankietowe i wywiady z członkami różnych

nego”, zorganizował Katolicką Agencję Prasową. W czasie wojny pełnił obowiązki biskupa polowego Polskich Sił Zbrojnych na uchodźstwie. Zaangażowany w działalność pomocy dzieciom przebywającym na terenie ZSRR, walczyl pod Monte Cassino, odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego *Virtuti Militari*. W 1945 roku mianowany Opiekunem Emigracji Polskiej, zmarł w Rzymie.

⁵⁰ *Korespondencja Augusta Hlonda...*, s. 8.

⁵¹ *Rodzina w trosce o życie – Kościół w trosce o rodzinę*. Red. R. BUCHTA. Katowice 2010.

⁵² *Jaka rodzina, takie społeczeństwo. Wspólnototwórczy wymiar wychowania integralnego*. Red. M. KOZUBEK. Katowice 2012.

⁵³ *Ibidem*, s. 9–10.

⁵⁴ A. BARTOSZEK: *Osoby niepełnosprawne a życie rodzinne*. „Studia Teologiczne i Humanistyczne” 2011, nr 1,4, s. 10.

⁵⁵ *Ibidem*.

⁵⁶ A. BARTOSZEK: *Seksualność osób niepełnosprawnych. Studium teologicznomoralne*. Katowice 2009.

wspólnot rodzinnych. Problematyka badań dotyczyła w szczególności zagrożeń i kryzysów, jakie dotykają współczesne rodziny⁵⁷.

Na terenie diecezji katowickiej przyjęło się używać specyficznego określenia osób wspierających małżeństwa w sytuacjach kryzysowych w ramach pomocy udzielanej przez Duszpasterstwo Rodzin. Nazwa wywodzi się od tytułu czasopisma – „Powiernik Rodzin”, które w latach 1989–1999 ukazywało się w Katowicach⁵⁸. O roli czasopisma w formacji osób świeckich wspierających rodziny i zadaniach powierników rodzin traktuje jedna z publikacji⁵⁹.

Szeroko zakrojone badania prowadzone są na gruncie teologii pastoralnej, liturgiki, homiletyki i katechetyki. Znajduje to odzwierciedlenie w wydawanych w serii książkach. W pracach analizowana jest obecna sytuacja Kościoła i wspólnot w nim funkcjonujących w świetle Objawienia⁶⁰, a także prezentowane są zasady i formy, według których Kościół realizuje swoją misję pośrednictwa zbawczego⁶¹. W kręgu zbliżonych zagadnień ukazują się publikacje dotyczące teoretycznych i praktycznych aspektów homilii, procesu przekazywania treści wiary odbywającego się podczas eucharystii i w czasie katechezy⁶². O tym, jak ważną rolę w liturgii odgrywa śpiew i jak mocno jest on zakorzeniony w śląskiej tradycji możemy się przekonać sięgając do książek ks. Antoniego Reginka⁶³. Kapłan ten prowadzi od wielu już lat intensywne badania w zakresie muzyki kościelnej, których efektem są powstałe monografie oraz konferencje tematyczne⁶⁴.

⁵⁷ H. KRZYSTECZKO: *Z rodziny do rodziny*. Katowice 2016, s. 11–12.

⁵⁸ Miesięcznik wydawany z inicjatywy Kurii Metropolitalnej w Katowicach. Tematyka pisma koncentrowała się głównie na planowaniu rodziny i odpowiedzialnemu rodzicielstwu. Inicjatorem pisma, a zarazem jego redaktorem naczelnym był ks. prof. Henryk Krzysteczko. Tytuł powstał głównie z myślą o pracownikach Diecezjalnego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin w Katowicach.

⁵⁹ H. KRZYSTECZKO: *Towarzystwo małżeństwu i rodzinie przez powierników rodzin*. Katowice 2011.

⁶⁰ D. BŁASIAK: *Duszpasterstwo akademickie jako środowisko społeczno-kulturowe: proces stawiania się członkiem grupy od „Oni” do „My”*. Katowice 2003.

⁶¹ M. KUDEŁKA: *„System parafialnych komórek ewangelizacyjnych” jako nowa propozycja dla duszpasterstwa. Studium pastoralne*. Katowice 2008.

⁶² *Wychowanie w wierze w kontekście przemian współczesności*. Red. R. BUCHTA, S. DZIEKOŃSKI. Katowice 2011.

⁶³ Ks. Antoni Reginek jest profesorem zwyczajnym w Katedrze Teologii Biblijnej Starego i Nowego Testamentu, specjalizuje się w śpiewie liturgicznym i muzyce kościelnej.

⁶⁴ A. REGINEK: *„Pieśni nabożne” Franciszka Karpińskiego oraz psalmy w jego tłumaczeniu w przekazach źródłowych i tradycji ustnej. Studium teologiczno-muzykologiczne*. Katowice 2005; *„Śpiewajmy i grajmy Panu” (por. Ps 27, 6). I Archidiecezjalny Kongres Muzyki Liturgicznej 21–22 X 2005 r. Materiały pokongresowe*. Red. A. REGINEK, W. HUDEK. Katowice 2007; A. REGINEK: *Kancjonał rękopiśmienny jako przekaz tradycji śpiewów kościelnych na Górnym Śląsku*. Katowice 2012.

Odnowa przepowiadania słowa Bożego we wspólnocie, jaką stanowi lokalna diecezja stała się przedmiotem rozważań ks. Leszka Szewczyka. Autor starał się ukazać faktyczny stan kaznodziejstwa w archidiecezji katowickiej w ramach liturgii i poza nią. W pracy podkreślono także konieczność przeprowadzenia permanentnej odnowy przepowiadania homilijnego⁶⁵. Okazuje się, że recepcja nauczania ojców Soboru Watykańskiego II, to nadal ważki temat. Okolicznością skłaniającą do refleksji nad myślą teologiczną tego wydarzenia była 40. rocznica zakończenia Soboru mijająca w 2005 roku. Autorzy kolejnej publikacji zbiorowej starali się odpowiedzieć na pytanie o stan recepcji tego nauczania w teologii XXI wieku⁶⁶.

Istotną rolę w formacji chrześcijańskiej laikatu w okresie międzywojennym odgrywała Akcja Katolicka. Odrodzenie działalności tej instytucji w latach 90. stało się impulsem do wznowienia badań nad funkcjonowaniem tego ruchu i jego wpływem na postawy członków wspólnoty⁶⁷. Podobne rozważania, dotyczące formacji religijnej współczesnej młodzieży w świetle orędzi Jana Pawła II na Światowe Dni Młodzieży zostały podjęte w środowisku śląskich teologów. Autorka jednej z prac starała się zaprezentować kwestię roli formacji w kształtowaniu postaw umożliwiających nawiązanie osobowego kontaktu z Bogiem⁶⁸.

Na gruncie teologii dogmatycznej specyficzną formą monografii, stanowiących wydawnictwa informacyjne i ukazujących się w serii jest opublikowana bibliografia chrystologiczna autorstwa ks. Grzegorza Strzelczyka. Dotychczas ukazały się trzy tomy wydawnictwa za lata: 2001–2002, 2003–2004, 2005–2006. W pracy uwzględniono publikacje zwarte oraz artykuły z czasopism i wydawnictw zbiorowych dotyczące osoby i dzieła Jezusa Chrystusa. Zebrane materiały opublikowane zostały w językach: polskim, angielskim, włoskim, francuskim, niemieckim i hiszpańskim. Bibliografia opracowywana jest równolegle w trzech wersjach językowych: angielskiej, polskiej i włoskiej⁶⁹.

Problematyka mariologiczna podjęta została w publikacji, która ukazała się w związku z rocznicą uchwalenia dogmatu o niepokalanym poczęciu Najświętszej Maryi Panny⁷⁰. Mariologia ujmowana jest w niej na płaszczyźnie doktrynalnej i regionalnej. Na książkę składają się referaty

⁶⁵ Por. L. SZEWCZYK: *Odnowa przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji katowickiej po Soborze Watykańskim II. Studium homiletyczne*. Katowice 2009, s. 6–7.

⁶⁶ *Wierność i aggiornamento...*, Katowice 2006.

⁶⁷ Por. K. SOSNA: *Chrześcijański model wychowania młodzieży w polskich publikacjach Akcji Katolickiej w latach 1930–1939*. Katowice 2002, s. 11–13.

⁶⁸ Por. E. TKOCZ: *Chrześcijańska formacja młodzieży w świetle orędzi Jana Pawła II na Światowe Dni Młodzieży*. Katowice 2005, s. 17.

⁶⁹ Por. G. STRZELCZYK: *Jesus Christ – person and offices – bibliography 2001–2002*, s. 6.

⁷⁰ J. GÓRECKI: *Przedmowa*. W: *Matka Boża w ludzie Bożym*. Katowice 2005, s. 9.

wyłoszone na konferencji, jaka odbyła się na Wydziale Teologicznym w 2004 roku. Tematyka wystąpień koncentrowała się wokół zagadnienia kultu Matki Bożej i duchowości maryjnej w różnych regionach świata.

Najbardziej istotnych kwestii egzystencjalnych, takich jak: istnienie Boga-Stwórcy, sens życia, cierpienia i ostatecznego przeznaczenia człowieka oraz roli religii w życiu jednostkowym i społecznym dotyczą prace z teologii fundamentalnej i eschatologii⁷¹. Rozważania dotyczą m.in. wyjaśniania złożoności ludzkiej egzystencji w świetle objawionej antropologii tożsamości człowieka w ujęciu interdyscyplinarnym oraz dialogu międzyreligijnego.

W omawianej serii nie zabrakło również miejsca na prace bibliologiczne i przedstawiające wkład pracowników bibliotek w obszar badań historyczno-teologicznych.

Warto podkreślić, że istotną rolę w działalności Kościoła katowickiego odgrywali wykształceni duchowni, posiadający imponujące kolekcje książek. Wielu kapłanów w XIX wieku angażowało się w działalność społeczną i kulturalną. Próbę odtworzenia zawartości kolekcji kapłańskich podjęła Weronika Pawłowicz. Badaczka objęła analizą kilka księgozbiorów odnalezionych w Bibliotece Śląskiej i Bibliotece Teologicznej. W pracy przybliżone zostały postaci właścicieli reprezentujących środowisko śląskich intelektualistów, a zarazem społeczników, którzy w sposób istotny kształtowali świadomość społeczną i narodową polskiej ludności na Śląsku⁷².

Kontynuacją badań bibliologicznych w województwie śląskim, obejmującą okres międzywojenny jest praca Bogumiły Warząchowskiej⁷³. Wnosi ona znaczący wkład w poznanie dokonań Kościoła katowickiego na niwie kulturalno-oświatowej. Autorka wnikliwie zbadała wkład Kościoła w rozwój działalności wydawniczej, prasowej, bibliotecznej oraz kulturalno-oświatowej na Górnym Śląsku. Rolą instytucji organizujących czytelnictwo miała być integracja społeczeństwa w wymiarze religijnym, kulturowym i językowym. W pracy podkreśla się, że duże znaczenie dla rozwoju czytelnictwa w języku polskim odgrywały biblioteki i czytelnie, w tym m.in. związane z Towarzystwem Czytelń Ludowych oraz prywatne księgozbiory duchowieństwa⁷⁴.

Problematyka bibliologiczna była także przedmiotem rozważań autorów pracy zbiorowej zatytułowanej *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność*. Opracowanie jest

⁷¹ J. CUDĄ: *Wiary godna antropologia. Hermeneutyczny zarys teologii fundamentalnej*. Katowice 2002; *Społeczna aktualizacja tożsamości człowieka. Teologia fundamentalna w interdyscyplinarnym dialogu*. Red. J. CUDĄ. Katowice 2004; *Antropologia miejscem spotkania i dialogu międzyreligijnego*. Red. G. KUCZA, G. WITA. Katowice 2008.

⁷² Por. W. PAWŁOWICZ: *Księgozbiory polskiego duchowieństwa katolickiego na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku (do 1939 r.)*. Katowice 2009, s. 21.

⁷³ B. WARZĄCHOWSKA: *Książka, prasa i biblioteka w działalności Kościoła katolickiego w województwie śląskim (1922–1939)*. Katowice 2012.

⁷⁴ *Ibidem*, s. 14.

pokłosiem konferencji zorganizowanej na Wydziale Teologicznym w 2007 roku, podczas Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES⁷⁵. Swoją tematyką praca obejmuje losy bibliotek parafialnych, dekanalnych i zakonnych oraz dzieje ksiązek z perspektywy historycznej i współczesnej. Kwestie bibliotekarstwa współczesnego omówione zostały w artykułach będących efektem badań prowadzonych w Bibliotece Teologicznej, a dotyczących komputeryzacji bibliotek, gromadzenia zbiorów w drodze zakupu, darów oraz wymiany międzybibliotecznej. Ważne miejsce w omawianej pracy zajęła problematyka etyki bibliotecznej. Ostatnia część pracy dotyczy Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Analiza formalno-wydawnicza i treściowa serii pozwala stwierdzić, że zbiór publikacji jest bogaty i różnorodny tematycznie. Na uwagę zasługuje aktualność podejmowanych tematów, chociaż nie brakuje odniesień historycznych. Przedstawiona seria to nie tylko dorobek naukowy pracowników Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego, ale to także wizytówka pracy kadry naukowej. Zaprezentowane rezultaty badawcze wykraczają poza obszar teologii sięgając do nauk społecznych, historycznych, psychologicznych i bibliologicznych.

Przez szesnastoletni okres regularnego ukazywania się prac, seria rozwija się i zdobywa coraz większe grono odbiorców. Wydawnictwo zajmuje czołową pozycję na rynku teologicznej książki naukowej w Polsce. W obecnym kształcie i szacie graficznej odróżnia się od innych kolekcji teologicznych i jest jednoznacznie identyfikowana. Warty podkreślenia jest fakt dbałości ze strony redakcji i wydawcy o przygotowanie czytelnika do odbioru treści dzieł przez zamieszczanie w książkach wstępów szeroko omawiających zagadnień i stronę metodologiczną prac.

Należy wyrazić nadzieję, że seria będzie się pomyślnie i regularnie rozwijać i redakcji uda się utrzymać wysoki poziom merytoryczny, natomiast wydawcy dobry poziom edytorski publikacji. Warto podkreślić, że Biblioteka Teologiczna gromadzi wszystkie tomy serii, jak również przesyła egzemplarze do innych bibliotek teologicznych w ramach wymiany międzybibliotecznej. Publikacje serii są odzwierciedleniem prac górnośląskich teologów. Wydane do końca 2016 roku monografie w liczbie 84 tomów świadczą o prężnej pracy badawczej pracowników Wydziału Teologicznego. Wydaje się, że cel, jaki stawiał Wydziałowi pierwszy jego dziekan – ks. prof. Wincenty Myszor, aby dążyć do odnowy teologii na Śląsku⁷⁶, chociaż w części zostaje zrealizowany dzięki pracom powstającym w serii „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach”.

⁷⁵ Por. *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność*. Red. H. OLSZAR, B. WARZĄCHOWSKA. Katowice 2009, s. 9–10.

⁷⁶ Por. W. MYSZOR: *Wydział Teologiczny – cele i obowiązki w świetle współczesnych zagrożeń*. W: *Górny Śląsk na przełomie wieków. Nadzieje, niepokoje, świadkowie wiary*. Red. J. GÓRECKI, H. OLSZAR. Katowice 2002, s. 15.

Bibliografia

- Badanie rynku książki w Polsce. Raport. Monitoring kondycji wydawców, trendów produkcyjnych i dystrybucyjnych na rynku wydawniczym. Projekt badawczy Polskiej Izby Książki we współpracy z Warszawskimi Targami Książki oraz Targami Książki w Krakowie pod patronatem Instytutu Książki.* Warszawa 2013. <http://www.pik.org.pl/upload/files/Raport%20PIK%207-11-2013%20final-final.pdf> [dostęp: 5.07.2017].
- BARTOSZEK A.: *Osoby niepełnosprawne a życie rodzinne.* „Studia Teologiczne i Humanistyczne” 1,4 (2011), s. 9–14.
- Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność.* Red. H. OLSZAR, B. WARZĄCHOWSKA. Katowice 2009.
- GÓRECKI J.: *Przedmowa.* W: *Matka Boża w ludzie Bożym.* Katowice 2005, s. 9–10.
- GÓRECKI J.: *Ks. Biskup Juliusz Bieniek (1895–1978). Studium historyczno-pastoralne.* Katowice 2010.
- Jaka rodzina, takie społeczeństwo. Wspólnototwórczy wymiar wychowania integralnego.* Red. M. KOZUBEK. Katowice 2012.
- Korespondencja Augusta Hlonda i Józefa Gawliny w latach 1924–1948.* Oprac. J. MYSZOR i J. KONIECZNY. Katowice 2003.
- KOZYRA J.: *Geneza Ewangelii.* Katowice 2003.
- KRZYSTECZKO H.: *Z rodziny do rodziny.* Katowice 2016.
- Ks. Franciszek Blachnicki – katechetyk i pastoralista. W dwudziątą rocznicę śmierci Sługi Bożego.* Red. R. BUCHTA. Katowice 2009.
- MALINA A.: *Chrzest Jezusa w czterech Ewangeliach. Studium narracji i teologii.* Katowice 2007.
- MYSZOR W.: *Wydział Teologiczny – cele i obowiązki w świetle współczesnych zagrożeń.* W: *Górny Śląsk na przełomie wieków. Nadzieje, niepokoje, świadkowie wiary.* Red. J. GÓRECKI, H. OLSZAR. Katowice 2002, s. 11–16.
- MUC A.: *Działania promocyjne kościelnych bibliotek naukowych na przykładzie Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.* „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” t. 98, 2012, s. 291–307.
- Nota edytorska.* W: *Korespondencja Augusta Hlonda i Józefa Gawliny w latach 1924–1948.* Wydanie i oprac. J. MYSZOR i J. KONIECZNY. Katowice 2003, s. 7–8.
- Nowe oblicza bł. Emila Szramka.* Pod red. K. HESKIEJ-KWAŚNIEWICZ i J. MYSZORA. Katowice 2003.
- PAWŁOWICZ W.: *Księgozbiory polskiego duchowieństwa katolickiego na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku (do 1939 r.).* Katowice 2009.
- Represje wobec duchowieństwa kościołów chrześcijańskich w okresie stalinowskim w krajach byłego bloku wschodniego.* Red. J. MYSZOR, A. DZIUROK. Katowice 2004.
- Rodzina w trosce o życie – Kościół w trosce o rodzinę.* Red. R. BUCHTA. Katowice 2010.
- Seria.* W: *Encyklopedia wiedzy o książce.* Red. A. BIRKENMAJER [et al.]. Wrocław 1971, szp. 2147–2148.
- Seria.* W: *Słownik wydawcy.* Oprac. B. KALISZ. Warszawa 1997, s. 176.
- SOSNA K.: *Chrześcijański model wychowania młodzieży w polskich publikacjach Akcji Katolickiej w latach 1930–1939.* Katowice 2002.
- STRZELCZYK G.: *Jesus Christ – person and offices – bibliography 2001–2002.* Katowice 2006.

- SZEWczyk L.: *Odnowa przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji katowickiej po Soborze Watykańskim II. Studium homiletyczne*. Katowice 2009.
- TKOCZ E.: *Chrześcijańska formacja młodzieży w świetle orędzi Jana Pawła II na Światowe Dni Młodzieży*. Katowice 2005.
- Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego z 7.11. 2000 r. w sprawie utworzenia Wydziału Teologicznego*. W: *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000–2005 (stan na 30 września 2005 roku)*. Oprac. L. SZEWCZYK. Katowice 2005, s. 41–43.
- URBANEK B.: *Rola głosu Jezusa w dziele Objawienia. Studium z teologii Ewangelii według św. Jana*. Katowice 2009.
- WARZĄCHOWSKA B.: *Książka, prasa i biblioteka w działalności Kościoła katolickiego w województwie śląskim (1922–1939)*. Katowice 2012.
- Wierność i aggiornamento. Wokół recepcji Soboru Watykańskiego II*. Red. G. KUCZA. Katowice 2006.
- WILK J.: „*Teologia kontaktu*” na podstawie Listu św. Pawła do Filipian i *Dziejów Apostolskich 16*. Katowice 2006.
- ZIMOŃ D.: *Wprowadzenie*. W: *Górny Śląsk na przełomie wieków*. Red. J. GÓRECKI, H. OLSZAR. Katowice 2002, s. 7–8.

Streszczenie

Praca poświęcona jest publikacjom wydawanym w serii „*Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*”. Seria ukazuje się od 2001 roku. Dokonano analizy formalno-wydawniczej i treściowej 84 publikacji, które wydane zostały przez Księgarnię św. Jacka w okresie od 2001 do 2016 roku. Ponadto przedstawiono genezę powołania serii, profil tematyczny i sylwetki redaktorów.

Słowa kluczowe:

„*Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*”, Wydział Teologiczny UŚ, serie wydawnicze

Summary

“Studies and Materials of the Faculty of Theology of the University of Silesia” (2001–2016). Characteristics of the publishing series

The paper deals with publications published within the series “*Studies and Materials of the Faculty of Theology of the University of Silesia in Katowice*”. The series has been appearing since 2001. Formal publishing and content analysis of 84 books published by Księgarnia św. Jacka between 2001 and 2016 was carried out. In addition, the origin of the series, the thematic profile, the profiles of the editors were presented.

Keywords:

“*Studies and Materials of the Faculty of Theology of the University of Silesia*”, Faculty of Theology of the University of Silesia, publishing series